

یادداشت

تولدی دیگر در صنعت نفت

به دنبال فرمان امام خمینی(ره) در خصوص شکستن اعتصابات، اجتماعی از کارکنان صنعت نفت در مقابل سازمان مرکزی شرکت سپاهی خاص خدمات، تشکیل شد. در این اجتماع، نمایندگان کارکنان صنعت نفت اعلام داشتند که در اجرای فرمان بنیانگذار انقلاب از این ساعت به بعد همگی در سر کار خود حاضر خواهند شد و به سرعت برای انجام کارهای تعمیراتی، حفظ، حراست و آماده کردن تاسیسات برای صدور نفت به خارج از کشور آماده خواهند بود.

اهمیت اعتصاب کارکنان صنعت نفت از نگاه امام خمینی(ره)

به طور قطع یکی از اقدامات موثر در پیروزی انقلاب اسلامی، اعتصاب کارکنان نفت بود که بارها امام راحل(ره) و دیگر مسوولان عالی رتبه نظام در مورد اهمیت آن سخن گفته‌اند. رهبر کبیر انقلاب طی سخنرانی در جمع نمایندگان سندیکاهای کاری و کارکنان شرکت نفت در همین زمینه فرمودند: «نهضت ما گرچه مروهن همه اقشار ملت چه بانوان و چه مردان برومند ماست، اما برخی اقشار در به ثمر رسیدن انقلاب ویژگی‌های خاصی داشتند، از آن جمله، کارکنان صنعت نفت که شریان حیاتی اجابت در دستان توانمند آن‌ها قرار داشت. اعتصاب این عزیزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود و همراهی آن‌ها با این نهضت، بسیار حائز اهمیت است. شما برادران بودید که در اعتصابات که انجام دادید در مقابل رژیم طاغوتی ایستادید و نهضت انقلابی را به پیش بردید و اسلام را تقویت کردید. من باید از شما تشکر کنم.»

صنعت نفت پس از پیروزی انقلاب اسلامی

پس از خروج شرکت‌های نفتی خارجی، کارکنان ایرانی مدیریت و اجرای عملیات این صنعت را در تمام بخش‌ها از جمله اکتشاف، حفاری، بهره‌برداری، انتقال، پالایش و صدور بر عهده گرفتند و به رغم تردیدهای اولیه از سوی محافل کارشناسی بین‌المللی، توان و تخصص خود را در اداره موفقیت‌آمیز صنعت نفت ایران به اثبات رساندند.

با آغاز جنگ تحمیلی در آخرین روزهای شهریورماه سال ۱۳۵۹، مراکز، تاسیسات و مجتمع‌های صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، به عنوان راهبردی‌ترین نقاط کشور، مورد شدیدترین تهاجمات زمینی و هوایی رژیم بعث قرار گرفتند و طی بمباران‌های متعددی هواپیماهای دشمن که با هدف توقف تولید و قطع صادرات نفت ایران و نیز اخلاص در سوخت‌رسانی به شهرها، صنایع و جبهه‌ها انجام می‌شد، این مراکز آسیب‌های جدی دیدند.

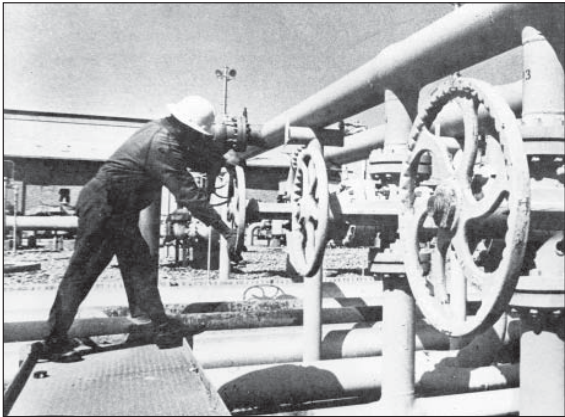
طی این مدت پالایشگاه آبادان منهدم شد و از فعالیت بازماند و سایر تاسیسات نفتی و پالایشگاه‌ها نیز ده‌ها بار مورد هجوم دشمن قرار گرفت، جزیره خارک و ترمینال‌های صدور نفت نیز به طور مستمر هدف حجت سنگین آتش دشمن بود. با این حال و به رغم تمامی فشارهایی که با هدف به زانو در آوردن صنعت نفت و اقتصاد کشور انجام می‌شد، صادرات نفت حتی برای یک روز هم قطع نشد. کارکنان توانمند و ایثارگر صنعت نفت با وجود این سختی‌ها و همچنین تقدیم یک‌هزار شهید و نیز اسارت و شهادت وزیر پتروشیمی نفت مهندس شهید محمدجواد تندگویان، برای تداوم تولید، پالایش و صادرات نفت، به طور مستمر و پس از هر هجوم دشمن، خسارات وارده را در کوتاه‌ترین زمان ممکن بازسازی کرده و از طریق اجرای طرح‌های ابتکاری، ضمن خنثی کردن نقشه‌های دشمن، شرایطی را فراهم می‌آوردند تا برای مردم، کشور و رزمندگان مشکلاتی پیش نیاید.

با خاتمه جنگ، عملیات بازسازی و نوسازی صنایع نفت با شتاب و جدیت بیشتری پیگیری شد و در اندک زمانی، ظرفیت پالایش، توان تولید و میزان صادرات بیش از پیش توسعه یافت. کارکنان صنعت نفت هم‌اکنون به‌رمع محدودیت‌های ناشی از اعمال تحریم‌های دشمنان توانسته‌اند در بخش‌های صنعت پتروشیمی و تامین نیاز صنایع پایین‌دستی داخلی، توسعه گازرسانی به مراکز صنعتی، نیروگاه‌ها، بخش خانگی، توسعه بخش پالادستی صنعت نفت و اجرای طرح‌های اکتشافی و تولیدی همگام با برنامه‌های ۵ ساله و چشم‌انداز ۲۰ ساله به موفقیت‌های چشمگیری دست یابند و تحولی بنیادین در رشد و توسعه کشور ایجاد کنند. انتقاد قراردادهای متعدد به منظور توسعه میدان‌های نفت و گاز، از جمله توسعه میدان پارس جنوبی، میدان‌های نفتی مشترک در فلات قاره ایران و جذب منابع خارجی برای اجرای طرح‌های اکتشافی، افزایش سطح تولیدات صنایع پتروشیمی، ارتقای ظرفیت پالایش نفت کشور و برنامه‌ریزی متنوع در منطقه «ویژه اقتصادی پتروشیمی» به عنوان قطب بزرگ اقتصادی کشور و همچنین توسعه منطقه ویژه اقتصادی - انرژی پارس بخشی از موفقیت‌های مدیران و کارکنان صنعت نفت در سال‌های اخیر بوده‌است.

تیر خلاص «نفت» بر پیکر دیکتاتورها

نگاهی به نقش اعتصاب کارکنان صنعت نفت در سرنگونی حکومت پهلوی

فرشید خدادادیان، کارشناس ارشد تاریخ

مشکل می‌توان حادثه و رویدادی را در تاریخ معاصر ایران یافت که نفت و تعاملات نفتی به نوعی در آن دخالت نداشته باشد.

انقلاب اسلامی ایران در بهمن ۱۳۵۷ از جمله این موارد است، خصوصاً این که تاثیر نفت در انقلاب اسلامی ایران، از دو منظر قابل توجه است: نخست، تاثیر نوسانات قیمت جهانی نفت در سال‌های منتهی به ۱۳۵۷ که افزایش نرخ تورم، به‌هم خوردن ترکیب جمعیتی شهر و روستا، مصرف گرایی و عدم توجه به صادرات غیرنفتی، تنش‌های اجتماعی

آغاز افزایش ۴ برابری قیمت نفت در بازارهای جهانی به جنگ چهارم اعراب و اسرائیل در اکتبر ۱۹۷۳ میلادی برمی‌گردد، در دست هنگامی که خاورمیانه، مرکز تولید عمده نفت جهان در اثر بروز این جنگ نامن شده بود. در این شرایط کشورهای عرب منطقه، جهان را به تحریم نفت تهدید می‌کردند و از سوی مقابل، آمریکا به عنوان خریدار اصلی نفت از خاورمیانه، خود را متعهد به حمایت از اسرائیل در مقابل اعراب صاحب نفت می‌دانست و تلاش می‌کرد با سیاست‌های اقتصادی بسته، ضمن تحریم واردات نفت از خاورمیانه، اعراب را تحت فشار بگذارد.

این گونه بود که در اثر محدودیت صادرات از جانب کشورهای صادرکننده و تحریم واردات از سوی آمریکا، افزایش قیمت نفت در بازارهای جهانی رخ داد و در عین حال انقباض و انبساط پیاپی در بازار نفت، به افزایش قیمت آن تا ۴ برابر بهای قبلی منجر شد.

هفته‌نامه بازارگانی «اطلاعات نفتی» چاپ آمریکا در این مورد نوشت: «خرید دیوانه‌وار نفت از سوی آمریکا، کمپانی‌های مستقل اروپایی و همچنین ژاپن، قیمت نفت را تا آسمان بالا برده است.» (دانیل ریگین ج ۲/صفحه ۹۹۹) کیلومترها آن سو، در خاورمیانه برخورد کشورهای صاحب نفت با این افزایش قیمت انفجار گونه، متفاوت بود؛ به گونه‌ای که برخی به انجام کارهای زیربنایی و اساسی پرداختند و برخی نیز همچنان زده تمامی پول به دست آمده را به بدنه جامعه تریق کردند.

زمین‌های کشاورزی باحلیی آباد!

از سوی دیگر افزایش بدون برنامه‌ریزی و پیش‌بینی قبلی جمعیت شهری، رشد حاشیه‌نشینی و مشکلات ناشی از آن را به دنبال داشت. کشاورزان بهتر می‌دیدند که به جای کار پر مشقت در عرصه کشاورزی - که توجه چندانی نیز به آن نمی‌شد - به شهرهای بزرگ و به ویژه پایتخت بروند، هر چند مجبور باشند در حاشیه پایتخت و در حلیی آبادها بپوشه کنند! نفت با قیمت بسیار خوب به فروش می‌رفت و نیازی به تولید محصولات کشاورزی و غیره نبود، هرچه نیاز بود با قیمتی به مراتب پایین‌تر از تولید داخل، از خارج وارد می‌شد و در کنار آن، عدم توجه به توسعه سیاسی و تلاش برای ایجاد سیستم تک‌حزبی و عدم توجه به احزاب ریشه‌دار و تشکل‌های مذهبی، باعث شد طبقه متوسط شهری پس از تامین مالی و رفاهی به دنبال افزایش دیگر همچون آزادی باشند و طبقه حاشیه‌نشین و جنوب شهری نیز که اصولاً طبقه‌ای سنتی و مذهبی بودند گرایش بیشتری به طیف مذهبی پیدا کرده و اختلاف طبقاتی و ظلم و ستمی را که بر طبقه خود احساس می‌کردند به دلیل دور افتادن از آموزه‌های مذهبی، غریب‌زدگی و استبداد و دیکتاتوری رژیم می‌دانستند که خدا را فراموش کرده بود!

در چنین شرایط بحرانی، کشورهای عمده خریدار نفت نیز بیچاره ننشستند. ایران که همواره برای آمریکا به عنوان ژاندارم منطقه محسوب می‌شد بسیار ناامنی از درآمد روزافزون نفت، عرض‌اندام و قدرت‌نمایی را در خیال داشت، غافل از این که برای عرض‌اندام در مقابل قدرت‌های جهانی بیش از هر چیز به مشروعیت و پایگاه مردمی در داخل کشور نیاز دارد. نکته‌ای که در آمد نفت باعث غفلت حکومت پهلوی از آن شده بود!

باز بچه آمریکا

شاه ایران فکر می‌کرد با پول نفت تمامی حقارت‌هایی که در عرصه بین‌المللی کشیده بود جبران می‌شود. او در سال ۱۹۷۵ میلادی گفت: «شخصاً هستم که تصور می‌کنم و شاید هنوز هم چنین تصویری را دارم که من باز بچه دست آمریکا هستم، برای چه من باید بپذیرم که یک باز بچه باشم؟ دلایلی برای قدرت ما در دست است که ما را نیرومندتر از همیشه خواهد کرد، بنابراین چه دلیلی دارد که ما ملت دست دیگران باشیم؟» (دانیل ریگین ج ۲/صفحه ۱۰۷۷) این ادعا برای شاه ایران بسیار گران آمد. چرا که آمریکا و دیگر کشورها را به انتخاب جایگزینی برای ایران در منطقه خاورمیانه مصمم تر ساخت.

تشریح «میدل ایست ژورنال» در شماره پاییز ۲۰۰۸ میلادی خود مقاله‌ای از پژوهشگر تاریخ ایران

کشور متوقف و نفت خام تنها به اندازه نیاز داخلی استخراج و پالایش شد. مردم ایران هر چند در سرمای طاقت‌فرسای زمستان قرار داشتند، اما کمبود سوخت را تحمل می‌کردند و این تحمل را برای رسیدن به هدف‌شان مقدس می‌دیدند. اعتصاب کارکنان صنعت نفت در کنار مبارزات سایر اقشار ملت رفته رفته پایه‌های رژیم را به لرزه درآورد. از سوی دیگر با قطع صادرات نفت در عرصه جهانی اعتبار بین‌المللی ایران نیز دچار خدشه شد و این برای رژیم حاکم چه از نظر سیاسی و چه از منظر اعتماد به نفس درونی بسیار سنگین بود.

خروج کارکنان بیگانه از صنعت نفت ایران

به دنبال گسترش اعتراض‌ها، مدیران ارشد و اتباع بیگانه حاضر در مناطق نفتخیز نیز متوجه اهمیت این اعتصاب‌ها شده بودند. «عزیز لینگ» مدیرعامل کمپانی خدمات نفتی OSCO از شرکت‌های معدنی سیوم در مناطق نفتخیز جهان به دهان گشت. وی که برای صرف ناهار به بنگله (منزل) سازمانی ویلایی خود آمده بود، پس از صرف ناهار عازم محل کارش شد. جلوی اداره، وقتی راننده‌اش پیاده شد تا در ماشین را برای «مستر» باز کند، مهاجمی از گوشه خیابان بیرون آمد و چیزی به درون ماشین پرتاب کرد. «لینگ» که عکس‌العمل به این حادثه، خود در ماشین را باز کرد و بیرون پرید.

پرده دوم سقوط

اعتراضات و اعتصاب‌های مردمی که از مدتی قبل در ایران شروع شده بود با بحران مالی جدید ابعدی گسترده‌تر یافت و با رسیدن این اعتراضات به کارکنان صنعت نفت، جلوه دوم تاثیر نفت در سرنگونی حکومت پهلوی را ظاهر ساخت! در جریان نهایی‌شدن اعتراضات انقلابی در ایران و یک روز پس از جمعه سیاه هفدهم شهریور ۱۳۵۷، دامنه اعتصابات طبقه حقوق‌بگیر ایران به کارکنان صنعت نفت نیز رسید.

در ۱۸ شهریورماه حدود ۷۰۰ کارگر پالایشگاه تهران در اعتراض به حکومت نظامی به وجود آمده پس از کشتار روز قبل، اعتصاب کردند. دو روز بعد هم یعنی در سیستم شهر بومراه کارگران پالایشگاه‌های اصفهان، شیراز، آبادان و تبریز به این اعتصاب پیوستند.

اعتصاب در صنعت نفت با انتشار خبری از بانک مرکزی گسترش بیشتری یافت! ۲۷ شهریورماه کارکنان بانک مرکزی، نام ۱۷۷ نفر از افرادی را منتشر کردند که به ادعای ایشان بیش از دو میلیارد دلار از کشور خارج کرده بودند و در آن فهرست، نام مدیرعامل وقت شرکت ملی نفت ایران با اتهام خروج ۶۰ میلیون دلار از کشور جلب توجه می‌کرد. (برواند ابراهامیان صفحه ۶۳۸)

در آبان‌ماه ۱۳۵۷ اعتصابات در پالایشگاه عظیم آبادان فراگیر شد، به حدی که در پایان ماه، تولید به ۱۵۰ هزار بشکه در روز یعنی معادل یک‌چهارم تولید معمول سقوط کرد. در ظرف چند هفته وضع نفت رو به وخامت گذاشت و صفوف طولانی در مقابل پمپ‌بنزین‌ها برای نفت سفید و بنزین به وجود آمد. (منوچهر فرمانفر مائیان صفحه ۵۱۵) بهمن ۱۳۵۷ ایران روزهای پرتب و تاب را پشت‌سر می‌گذشت: سرمای زمستان نتوانسته بود مانع از انقلاب سردم ایران شود و اعتراضات و اعتصابات کمابیش سراسر کشور را فرا گرفته بود. اعتراض طبقه متوسط و حقوق‌بگیر شهری از تهران و شهرهای بزرگ اصفهان و تبریز آغاز و به سایر نقاط ایران گسترده شده بود، اما مدت زمانی طول کشید تا این موج اعتراضات به مناطق نفتخیز ایران برسد.

احزاب و گرایش‌های مختلف سیاسی از چپ مارکسیستی تا مذهبی در بین طبقات مختلف کارکنان صنعت نفت، دارای طرفداران و هوادارانی بودند که همه در یک چیز متفق‌القول بودند و آن تلاش برای سرنگونی رژیم حاکم بود. محیط‌های کاری بتری مناسب برای گسترش و تبلیغ اندیشه‌های اعتراضی بودند و طبقه‌های مذهبی نیز با ارتباط ویژه‌ای که با روحانیت داشتند، سازمان‌بندی و تشکل‌های خاص خود را داشتند.

اعتصابات سراسر کشور البته برای رژیم ایران مهم بود و با کشیده شدن دامنه آن به مناطق نفتخیز، هراس بیشتری برای حکومت ایجاد شد. به دنبال گسترش این اعتراضات در ششم دی‌ماه ۱۳۵۷، صادرات نفت و دیگر فراورده‌های نفتی به خارج از مرزهای

خبر

طرح بصیرت در پتروشیمی خراسان

به منظور آشنایی اعضای بسیج با روش‌های مطالعه، تحقیق و پژوهش، طرح بصیرت در پایگاه بسیج امام علی(ع) پتروشیمی آغاز شد. به گزارش روابط عمومی پتروشیمی خراسان، سیدمحمدعلی پنجنتیان فرمانده پایگاه بسیج مجتمع پتروشیمی خراسان با اعلام این خبر گفت: آشنایی با روش‌های علمی مطالعه و پژوهش، فراهم کردن بسترهای لازم به منظور بروز قابلیت‌های موجود در اعضای بسیج، ابتکارات علمی و فرهنگی و شناسایی و جذب استعدادهای علمی و هنری بسیجیان، از مهم‌ترین اهداف این دوره است.

به گفته وی، طرح بصیرت در ۴ دوره متوالی و به روش غیرحضورى اجرا خواهد شد. مهندس پنجنتیان خاطر نشان کرد: نزدیک به ۱۰۰ نفر از اعضای پایگاه بسیج در این طرح شرکت کرده‌اند و در صورت گذراندن این دوره‌ها، موفق به اخذ فوق‌دیپلم سازمانی خواهند شد.

نشست مسوولان حراست گاز خوزستان

جلسه هماهنگی امور حراستی شرکت گاز استان خوزستان به منظور هماهنگی و تبادل نظر امور حراستی با روسای ادارات گاز نواحی این استان با حضور مدیرعامل و معاونان این شرکت برگزار شد. به گزارش روابط عمومی شرکت گاز استان خوزستان، محمدعلی شهریار، رئیس حراست این شرکت هدف از برگزاری این نشست را تبادل نظر شغلی، حراستی، بیان نظرات و پیشنهادها در رعایت الزامات محیطی، اخلاقی، اجتماعی و حفاظتی مجموعه حراست و لزوم استمرار مطلوب خدمات، پاسخگویی، رضایتمندی مردم و همچنین توجه ویژه به رفع نواقص حفاظت فیزیکی، پیرامونی ادارات و ایستگاه‌های تقطیل فشار عنوان کرد. در ادامه مهندس طباطبایی، معاون بهره‌برداری این شرکت در خصوص رعایت موارد حفاظتی و حراستی مطالبی را بیان کرد و در پایان مهندس افتشین، مدیرعامل شرکت گاز استان خوزستان با ابراز خرسندی از برگزاری این جلسه و بیان اهمیت حفاظت و هماهنگی امور یادشده، نکاتی را در باره توجه ویژه و پایگاه روسای ادارات گازرسانی به ضوابط حفاظتی، حراستی و سلامت انجام کارها مطرح کرد.

احداث کانون قرآن در مسجد سلیمان

کانون قرآن مسجدسلیمان به همت شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجدسلیمان تجهیز و بهسازی شد. به گزارش روابط عمومی شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجدسلیمان، با توجه به قدمت زیاد ساختمان پیشین کانون و فرسوده بودن آن، احداث ساختمانی جدید برای این مرکز آموزش دینی در دستور کار قرار گرفت. این کانون به مساحت کلی ۴۸۷ مترمربع، ۲۱۰ مترمربع زیربنا دارد، به این صورت که به صورت ۴ کلاس و در یک طبقه احداث شده و به سیستم اطفای حریق، ویدئوپروژکتور و وسایل بازی کودکان مجهز است. این پروژه که در مراحل پایانی خود قرار دارد، از جمله پروژه‌های عمرانی و عام‌المنفعه شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مسجدسلیمان است که در دهه مبارک فجر افتتاح خواهد شد.

نمایشگاه کتاب طلوع فجر در ماهشهر

همزمان با سی‌ویکمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران نمایشگاه بزرگ کتاب طلوع فجر از ۱۲ بهمن‌ماه سال جاری در ماهشهر برپا شد. به گزارش روابط عمومی شرکت عملیات غیر صنعتی و خدمات صنایع پتروشیمی ماهشهر، این نمایشگاه با ۱۰ هزار عنوان کتاب در زمینه‌های مختلف تا ۲۲ بهمن‌ماه به‌طور همزمان در فرهنگسرای فردوسی ماهشهر و بازارچه کیمیا واقع در مجموعه مسکونی خلیج فارس شهرک بعثت پذیرای علاقه‌مندان است.